అపస్వరాలు

ఆఫీసు. పోర్టికోలో బాలామణి కారు ఆగింది. ఆఫీసులో రెడ్‌సిగ్నల్ వెలిగింది. ఎక్కడివా రక్కడే........గప్‌చిప్‌గా సాంబారు బుడ్డీ.......

పై అంతస్తులో వున్న డైరెక్టర్ గదికి వెళ్లటానికి రెండు దారులున్నాయి. వొకటి పోర్టికోలో నుంచి నేరుగా వెళ్లేది. మరోటి ఆఫీసంతా ప్రదక్షిణం చేసి వెళ్లేది.

బాలామణి తన స్టీల్ కేరియర్ తనే మోసుకొంటూ కారిడార్‌లో గుండా ఆఫీసు ప్రదక్షిణం చేస్తున్నది.

"బౌల్డ్, గవాస్కర్ బౌల్డ్........"

అరుపు-గోల --ట్రాన్సిస్టర్ పీక ఠక్కున నొక్కబడింది.

బాలామణి ముందుకు సాగిపోతూనే వుంది.

"యస్ డియర్, మాట్లాడలేదింకా, అదొట్టి శూర్పణఖ. ఏమైనా నేను వెళ్లను డియర్. నిన్ను వదిలి నేనుండలేను. ఊఁ..........."

డిప్యూటీ డైరెక్టర్ సువర్ణకు ఆఫీసుకు రాగానే భర్తకు ఫోను చేయటం అలవాటు. సువర్ణ భర్త ప్లీడరు. బాలామణి తర్వాత ఆఫీసులో సీనియర్ ఆఫీసర్ ఆమె.

తన గదిలోకి వెళ్లీవెళ్ళగానే ఫోను ఎత్తింది బాలామణి.

అటు ఆఫీసులోనూ, యిటు యింట్లోనూ కుమారి బాలామణి జీవితం వో క్లిష్టమైన పదబంధ ప్రహేళిక. యాభై అయిదేళ్ల జీవితంలో ఆమె తీసుకొన్న అనేక నిర్ణయాలకు ఎవరికి తోచిన అర్థాన్ని వారు చెప్పుకోవచ్చు. సరైన అన్వయం కుదరదు.

పెళ్లిచేసుకోవాల్సిన వయసులో ఎవరెంత చెప్పినా ససేమిరా చేసుకోనని మొండికేసింది.

చిన్నతనం నుంచీ ఆమె స్వభావసిద్ధంగా అంతర్ముఖి-ఇన్‌ట్రోవర్ట్. అన్నీ పరిశీలిస్తుంది. కాని పైకి తేలదు.

తన కుటుంబంలో ఎందరికో వివాహాలు కావటం ఆమె చూచింది. అందుకు మధ్య తరగతి కుటుంబాల్లో పెద్దలు పడ్తున్న ఆరాటాలు, బాధలు ఆమెను కదిలించేసేయి.

పెళ్ళిచూపులు-ప్రశ్నలు...వైఫల్యాలు, కొన్ని సార్లు సఫలాలు....కట్న కానుకల బేరసారాలు..... పెళ్లిళ్లలో మర్యాదలు......కొట్లాటలు.......అలకలు......అళ్లుళ్లకు అల్లేలు.....పురుళ్లు.....బాలసారెలు....... భార్యాభర్తల మధ్య కొట్లాటలు...... విడాకులు....పుట్టిళ్లకు పునరాగమనాలు....కోర్టులు....కేసులు.

ఆ అనుభవాలు ఆమెకెన్నో గుణపాఠాలు నేర్పేయి.

బాలామణి వంతు వచ్చింది- చివరికి. వరాన్వేషణ ఆరంభం....

"నేను పెళ్లి చేసుకోదల్చుకోలేదు"

"ఏం? ఎందుకు చేసుకోవు?"

"ఏం? ఎందుకు చేసుకోవాలి?"

"అది సహజం. అందరూ చేసుకోటంలా"

"చేసుకొంటున్నారు, కానీ సహజంగా కాదు. అసహజంగా. అందుకే జీవితాల్లో అన్నన్ని అపస్వరాలు....'

" సంసారమన్నాక చిన్న చిన్న సమస్యలు తప్పవు. అంత మాత్రం చేత పెళ్ళి చేసుకోననటం...ఏం చోద్యం? పైగా ఆ భగవంతుడు ఎవరి కెలాంటి జీవితం రాసి పెట్టేడో! నువ్వు బాధలు పడ్తావని రూలేమిటి?"

"పడనన్న రూలు కూడా లేదుగా? నా మానాన నన్ను వదిలెయ్యకూడదూ? మీకెందుకీ ఆరాటం? బాధ?"

"నువ్వు చేసుకోకపోతే నీ చెల్లెళ్ల నెవరు చేసుకొంటారే! అంతా మమ్మల్ని ఏమంటారు? మన కుటుంబ పరువు.......ఆలోచించవద్దూ?"

అదీ విషయం. తన సుఖం కాదు వాళ్లకు ముఖ్యం. అదో సామాజిక కంపల్షన్. ముక్కుబడి!

"ఛీఛీ......ఏం పెళ్లిళ్లు? ఏమి సంసారాలు? ఏమి వ్యవస్థ?"

పెళ్లిని వాయిదా వేస్తూనే వచ్చింది. యీలోగా చదువు....ఉద్యోగం....సంపాదన.... తండ్రి రిటైర్‌మెంట్........తమ్ముళ్ల చదువులు.....చెల్లెళ్ల పెళ్లిళ్లు....కుటుంబ సమస్యలు... ఆఫీసులో ఛాలెంజస్......

ఆమె వివాహ సమస్య ఎన్నడో పాతబడి పోయింది. యిప్పుడది సమస్యేకాదు.

"అమ్మా బాలా. యీడు మించి పోతోంది. పెళ్లి చేసుకోరాదూ?"

లాంఛనం మాటలు అవి.

"చూద్దాంలేనాన్నా. అయిన ఆలస్యం ఎలాగూ అయిందిగా? యిప్పుడిక తొందరేం?'

తల్లిదండ్రులు ఆమె చేతి మీద గుండా పోయారు.

ఏదో తృప్తి! మనిషిగా, కుటుంబ సభ్యురాలిగా తన పాత్ర తను నిర్వహించానన్న ఆనందం! ఒంటరితనం ఆమెను బాధించలేదు.

ఆమె ఆఫీసరయింది. డబ్బు బాగానే కూడ బెడ్తోంది.

"బాలా. వొంటరిగా ఎలా వుంటావే! పెళ్లీడు దాటిపోయిందాయె. పోనీ నా కొడుకును పెంచుకోరాదూ? సోదరుడి కొడుకు దత్తతకు పనికిరాడన్న రూలేం లేదులే"

పెద్దన్నతో ఆరంభమయిన ఆ జాడ్యం క్రమంగా దూరపు బంధువులక్కూడా విస్తరించింది. తనకి

వొంటరితనం హాయిగా వుందని, పెంచుకొనే ఆలోచన లేదని తెగేసి చెప్పింది. అయినా వారి ఆశ చావందే? నీతి బోధలు....ధర్మ మీమాంసలు....వుపన్యాసాలు....నాటకాలు......ఎరలు.......వలలు......

ఛీఛీ......ఏం జనం? ఏం బంధువులు?

భౌతికపరమైన సుఖాలను మించి ఆలోచించలేరేం? తన సుఖం....తృప్తి...ఛీ......వీరికి చెప్పటం దండుగ.

"నేను వొవ్యక్తిని ప్రేమించాను. పెళ్లిచేసుకోబోతున్నాను" యాభయ్యోపడిలో ఆమె నిర్ణయాన్ని విని ముక్కున వేలేసుకొన్నారు జనం!

★★★

ఫోను రింగు అవుతే భర్త నుంచే ననుకొని ఎత్తింది సువర్ణ. కానీ డైరెక్టర్ బాలామణి!

సెక్రటేరియట్‌లో మీటింగుకు వెళ్ళి లేటుగా వస్తానందిగా? అప్పుడే వచ్చిందేం? అసలెప్పుడు వచ్చిందో? కొంపతీసి తను మధుతో ఫోనులో మాట్లాడుతుండగా....

కోపం....రోషం..అసూయ...

ఆమె ఫోనులో బాలామణి మాటల్ని వింటోంది. కాని మనసు...

ఆఫీసు విషయాల్లోనే కాదు- అన్ని విషయాల్లోనూ బాలామణికి ఏంటీ థీసిస్ సువర్ణ.

సువర్ణ పెద్దమనిషి అయిన దగ్గరి నుంచి 'పెళ్ళి పెళ్ళి' అని కలవరించేది. పెద్దవాళ్ళు ఆమె కోరికను తీర్చలేకపోవటంతో ఆమె పురుషులతో స్నేహాలు చేసింది. ఆ స్నేహాలు ఆమె పెళ్లికి తోడ్పడలేదు. కానీ డైరెక్ట్‌గా ఆఫీసర్ కావటానికి ఉపయోగపడ్డాయి.

అప్పటికే ఆఫీసులో ఆఫీసరయిన బాలామణితో స్నేహం చేసింది ముందు. కానీ ఆమె పురుషులపట్ల, వారితో స్నేహాలపట్ల, వారి కబుర్లపట్ల, పెళ్ళిపట్ల శ్రద్ధ చూపించేది కాదు. ఎంత సేపూ....పని......పని......బోర్....

బాలామణికి సెక్స్ వాంఛే లేదని ప్రచారం చేసింది. ప్రేమ, పెళ్ళి అని ఉపన్యాసాలిస్తూ వున్నట్లుండి మధుసూదన్‌ని పెళ్ళి చేసుకుంది. మధుసూదన్ లాయర్. రెండో పెళ్ళివాడు. అందగాడూ కాదు. పెద్ద ఆస్తిపాస్తులూ లేవు. అయినా సువర్ణకు అతడిని గురించి గొప్పలు చెప్పుకోవడానికి ఎక్కడ టయిమ్ చాలేది కాదు.

"మిస్ బాలామణిగారూ, మీరు నాకోసాయం చేయాలి. చేస్తారు తప్పదు. నాకు ఇన్‌స్పెక్షన్ పడింది. మీకు తెల్సుగా-మిస్టర్ మధు నేను లేనిదే వుండలేడండీ. లౌమేరేజ్ కదా!'

అలాంటి అభ్యర్థనలు బాలామణికి కొత్తకాదు. సంవత్సరానికి ఆరునెలలు టూరు చేయాల్సిన బాధ్యతగల ఉద్యోగాలు వారివి.

పురుషులతో సమానహక్కులు అంటూ స్త్రీలు ఉద్యోగాలకు ఎగబడుతున్నారు. కానీ పురుషులతో పాటు సమాన బాధ్యతలను స్వీకరించాల్సి వచ్చేసరికి స్త్రీత్వాన్ని అడ్డం పెట్టుకుంటారేం?

కొత్తగా పెళ్లయిందని, భర్త వదలి వుండలేడని, గర్భవతి కావడం, పిల్లలు, వాళ్ల జ్వరాలు అత్తమామల సేవ.....స్త్రీలు టూరుకు వెళ్లడానికి అన్నీ సమస్యలే.

“క్షమించండి సువర్ణగారూ. డ్యూటీ యీజ్ డ్యూటీ. మీ డ్యూటీని నన్ను చెయ్యమనటం భావ్యమా?

“అదేమిటండి? ఆ మాత్రం అడ్జెస్ట్ చేసుకోకపోతే ఎలా? మీకు టూర్లు అలవాటు. పైగా ఒంటరివారు. ఎక్కడవుతేనేం? కాగా టూర్లకు వెళితే టి.ఎ.డి.ఎలు వస్తాయిగదా? చేదా?”

బాలామణి మనసు కలుక్కుమంది. పెళ్ళికాని వారు, పెళ్ళయినవారికి బదులుగా టూర్‌కెళ్ళడం రూల్ అన్నట్లు మాట్లాడుతుందేం?

బాలామణి మొండికేసింది. సువర్ణ వూరుకో లేదు. డైరెక్టరుకి తనబాధ చెప్పుకుంది. ఆయన దగ్గర ఆమెకు చనువు జాస్తి.

“మిసెస్ సువర్ణగారికి పాపం ఏవో బాధలున్నాయట మిస్ బాలామణిగారూ. ఒక ఆఫీసులో వొకే కేడర్‌లో పనిచేస్తున్నారు. ఆ మాత్రం అడ్జస్ట్ చేసుకోకపోతే ఎలా మిసెస్ బాలామణిగారూ?” డైరెక్టరు పిల్చి అన్నాడు.

అదే పిటీ. పురుషులు కూడా పెళ్లయినవారి పట్ల జాలి చూపుతారు. ఎక్కడలేని ఔదార్యం ప్రదర్శిస్తారు.

“సర్. పెళ్లికాని స్త్రీలకు కుటుంబ బరువులు బాధ్యతలు ఉండవనా మీ ఉద్దేశ్యం? జెనైన్ కేసెస్‌లో అడ్జస్ట్ చేసుకొంటున్నానుగదా? కానీ మన ఆఫీసులో కొందరికది రొటీన్ అయిపోయింది. వివాహమైన స్త్రీలు టూరులకు వెళ్లకపోవటం తన హక్కు అయినట్లు భావిస్తున్నారు. వివాహంకాని స్త్రీల విధిగా భావిస్తున్నారు. యీ ఆచారం రూల్‌గా మారటం నాకిష్టం లేదు. అంతగా గృహబాధ్యతలకి ప్రాధాన్యత నిచ్చే స్త్రీలు ఆఫీసులోనే వుండే మరో చిన్న పోస్టుకు డిమోషన్‌ని కోరుకోవచ్చుగా?”

యింత తెగేసి చెప్పినా సువర్ణలాంటి వారి ధోరణి మారనిదే! బాలామణికి వారి స్దానంలో టూర్లు తప్పందే?

విసిగిపోయిన బాలామణి వో రోజు ఆప్రకటన చేసింది

” నేనో వ్యక్తిని ప్రేమించాను. పెళ్ళి చేసుకోబోతున్నాను.”

రిటైర్ కాబోయే వయసులో పరిణయమా?

ఆలోచనలోవుండే సువర్ణ ఫోను క్రెడిల్ చేసింది

యింతలో తనని బాలామణి రమ్మని పిల్చిన విషయం గుర్తుకొచ్చి లేచింది. .ఎంతైనా డైరెక్టర్ ఆమె

ఆమధ్య ఎప్పుడో పదవీ విరమణ వయసును యాభై అయిదు నుంచి యాభై ఎనిమిదికి పెంచారు. లేకుంటే తాను డైరెక్టర్ అయ్యేది యీపాటికి. అయినా డైరెక్టర్ తాను ఎంత చెప్తే అంత కనుక ఆమె అంతగా విచారించలేదు.డైరెక్టర్ ఆమధ్య ఏదో ప్రమాదంలో చనిపోయాడు. ఆరు నెలల క్రితం రిటైర్

కావాల్సిన బాలామణి డైరెక్టరు అయింది. ఎంత ఘోరం?

డైరెక్టరు కాగానే బాలామణి ఆఫీసులో పద్ధతులన్నింటిని మార్చేసింది. పంక్చువాలిటీ. . . క్రమశిక్షణ. . . ప్రాంప్ట్ ఏక్షన్. . .

రూలు ప్రకారం ఎలాంటి విచక్షణల్ని చూపకుండా అందరికీ ఇన్‌స్పెక్షన్‌లకి వేసింది. . .నో ఎక్సెప్షన్స్. . .నో అడ్‌జెస్ట్‌మెంట్స్. . .

ఆ ఆర్డర్ ప్రకారం సువర్ణ ఎల్లుండి టూర్‌కి వెళ్ళాలి

అమ్మో! తను వెళ్తే యింకేమైనా వుందా? మధు తన కొంప కూల్చేయడూ? దగ్గర వుంటేనే యిలా వుందే?

"కమిన్ మిసెస్ సువర్ణా. టేక్ యువర్ సీట్. వన్ మినిట్" అంటూ లేచి బాత్‌రూమ్‌లోకి వెళ్ళింది బాలామణి.

పెళ్ళి చేసుకోనందుకు బాలామణి నిజంగా బాధపడటం లేదా? నిండుకుండలా, అంత సీరియస్‌గా ఎలా వుండగలుగుతున్నదామె!

అప్పుడెప్పుడో ఆమె తాను పెళ్ళి చేసుకొంటానని ప్రకటిస్తే తనెంత హేళనగా మాట్లాడింది? కానీ ఆమె రిటైర్‌మెంట్ దగ్గరపడుతున్నా ఆ వూసే ఎత్తలేదు. ఆఫీసులో వారికి, బంధువులకీ ఎవరికీ ఆమె ధోరణి అర్థం కాలేదు.

"ఏమిటే బాలా? యిప్పుడు పెళ్ళేమిటి? మేం నలుగురిలో తలెత్తుకో తిరగాలని లేదా నీకు? అసలేమిటే నీ వుద్దేశ్యం" బంధువులు పొడిచారు.

"మేడమ్. ఏకంగా రిటైర్‌మెంట్ డేనాడే మీ మేరేజ్ ఫంక్షన్‌ని ఏర్పాటు చేయమంటారా? ఖర్చు కలిసి వస్తుందిగా?"

ఏమి ఎగతాళి చేసింది తను? నవ్విననాపచేనే పండిందా?

ఆమె డైరెక్టర్ అయింది. ఆఫీసులో టెర్రర్ అందరికీ ఆమె.

ఇన్‌స్పెక్షన్ తప్పించుకోవాలంటే తనకున్న వొకే వొక్క ఆశ ఆమే. తన సాంసారిక జీవితాన్ని వున్నదున్నట్లు చెప్తే?

"ఏదో చెప్పాలన్నారు మిసెస్ సువర్ణా. చెప్పండి"

"మేడమ్. మీపట్ల నేను మొదటి నుంచి అనుచితంగానే ప్రవర్తించాను. వివాహం చేసుకొని నేనేదో పెద్ద సుఖపడిపోతున్నట్లు మిమ్మల్ని ఎగతాళి చేసేను. కానీ మేడమ్. మేము బహిరంగంగా ప్రదర్శించుకొనే ప్రేమంత వొట్టి బూటకం. నా భర్త, నేనెన్నెన్నో గొప్పలు చెప్పుకొంటానే, ఆ మధు వొట్టి తిరుగుబోతు, తాగుబోతు. డబ్బు కోసం నన్ను చేసుకొన్నాడు. నన్ను శారీరకంగా, మానసికంగా హింసించడం అతనికి సర్దా. అయినా ఆ భర్తను నేను వదలలేను. నా బలహీనత తెల్సుకొని విడాకులిస్తానని బెదిరిస్తుంటాడు.

నేను నాలుగు రోజులు వూళ్ళో లేకపోతే నన్ను అన్ని విధాలా అతను అన్యాయం చేస్తాడు మేడమ్. అతనికి కాపలా కుక్కను నేను. కరుస్తానని బెదిరిస్తూ అరుస్తుంటేనే మాదాంపత్యం యీ మాత్రంగానైనా సాగుతోంది. అసలు విషయాన్ని మభ్యపెట్టుకొని యిన్నాళ్ళు అతిశయాలు ప్రదర్శించాను మేడమ్, కానీ నాకు సుఖం లేదు. లేకపోయినా నాకు సంసారం కావాలి. నా సంసారాన్ని నిలబెట్టండి మేడమ్."

సువర్ణ తలమీద చెయ్యి పడింది. వాత్సల్య హస్తం అది!

"ఆల్ రైట్ మిసెస్ సువర్ణా. నా ప్రిన్సిపిల్ మీకు తెలుసు. మీ స్థానంలో మరొకరిని వెళ్ళమని నేను అడగను. కానీ మీ స్థానంలో నేనే ఇన్‌స్పెక్షన్‌కు వెళ్తాను. నా అబ్‌సెన్స్‌లో మీరు ఇన్‌చార్జ్ డైరెక్టర్‌గా వుంటారు. ఓ.కె.....?"

మే....డమ్....." మాటల్తో పాటు సువర్ణ మనసూ తడబడింది.

☆ ☆ ☆

"రిటైర్‌మెంట్ ఏజ్‌ని యాభై ఎనిమిది నుంచి ఏభై అయిదుకు తగ్గించారు" రేడియోలో వార్త వినగానే సువర్ణ గుండెల్లో ఆనందం.

బాలామణి రిటైరవుతుంది. తను డైరెక్టర్ అవుతుంది.

కానీ తన రిటైర్‌మెంట్ కూడా మూడేళ్ళు ముందుకు జరిగినట్లే గదా? గుండె కృంగింది. బాలామణి గుర్తుకొచ్చింది. జాలి-

"డ్యూటీ యీజ్ గాడ్" అనుకొనే వ్యక్తి. ఒంటరి. ఉద్యోగం తోడు కూడా పోతే ఎంత బాధ?

"ట్రింగ్......ట్రింగ్....."

బాలామణికి హార్ట్‌ఎటేక్, హాస్పిటల్‌లో అడ్మిట్ చేశారు.

సువర్ణ వెళ్ళే సరికి ఇన్‌టెన్‌సివ్‌కేర్ యూనిట్‌లో ఆమె ప్రాణంతో కుస్తీ పడ్తోంది. చూడాలంటే కాస్సేపు ఆగాలి.

బాలామణి యిమ్మన్నదని ఎవరో వో కవరు యిచ్చి వెళ్లారు. ఆ కవరు చించి చదివేలోగా చూడటానికి పిలుపు వచ్చింది.

రిటైర్‌మెంట్ వార్త క్రియేట్ చేసిన షాక్‌ను తట్టుకోలేక పోయిందని బాలామణిని చూస్తేనే తెలుస్తోంది.

"మేడమ్. ఐయామ్ సారీ మేడమ్. నాట్ ఫర్ యు, బట్ ఫర్ ది గవర్నమెంట్. కానీ జీవితంలో మీరు, వాంఛల్ని, వొంటరితనాన్ని, ప్రలోభాలని, విమర్శల్ని, ధైర్యంగా ఎదుర్కొని జయించిన వారు. మీకు యీ రిటైర్‌మెంట్ వొక లెక్కా? డోంట్ వర్రీ....."

పేలవంగా నవ్వుతూ దగ్గరికి రమ్మని తలాడించింది బాలామణి.

"హఠాత్తుగా రిటైరవుతే నా భర్తకు దూరమైపోతానని భయపడ్డాను సువర్ణా. యిప్పుడు ఆ భయం లేదు. ఎందుకంటే మృత్యువు నన్ను కౌగిలించుకొంటోంది."

"మీరు పెళ్ళి చేసుకొన్నారా?"

"ఊ.......ఎప్పుడో....చిన్నతనంలో.....గాఢంగా ప్రేమించి........"

"మరి......మీరా మధ్య........"

"ఓ! అదా? రెండో వివాహం చేసుకొందామనుకొన్నా, ఏర్పాటు కూడా చేశాను. కానీ రిటైర్‌మెంట్ ఏజ్‌ని యాభై ఎనిమిదికి పెంచారు కదా అప్పుడు? విఫలమయింది. హఠాత్తుగా రిటైరవుతే నన్నిప్పుడెవరు చేసుకుంటారు చెప్పు?"

బాలామణికి షాక్‌తో పాటు మతి భ్రమణం కాలేదుగదా?

★ ★ ★

బాలామణి అంత్యక్రియలు ముగిసేక ఆఫీసు కొచ్చింది సువర్ణ. తల్చుకొంటే ఆమెకంతా చిత్రంగా వుంది. ఎంతలో ఎంత మార్పు?

ఆస్తిలో వొక్క పైసా బంధువర్గానికి యివ్వలేదు బాలామణి. మనసుపెట్టి, నిజాయితీతో చిత్తశుద్ధితో పనిచేసే వారికి, వారి కుటుంబాలవారికి సహాయనిధి ట్రస్టు నేర్పాటుచేసి ఆస్తంతా ఆ ట్రస్టుకు యిచ్చేసింది. దాంతో బంధువర్గంలో పెద్ద గొడవ. కర్మ చేయలేదు.

"జీవితారంభంలో నేను పెళ్ళి చేసుకోనంటే నిందించారు. జీవితాంతంలో చేసుకొంటానంటే నిందించారు. రెండుసార్లు నన్నెవరూ అర్థంచేసుకోలేదు. ప్రేమించలేదు. ఆస్తిని పంచి ప్రేమల్ని కొనుక్కోటం నాకిష్టం లేదు."

ప్రేమ! పెళ్ళి!

బాలామణికి అసలు పెళ్ళయిందా? కాలేదా? కవరుచించి వుత్తరం చదవసాగింది సువర్ణ.

"సువర్ణా'

జీవితంలో వివాహం వో భాగమే కానీ అదే జీవన సర్వస్వం అనుకోకూడదు. అలా అనుకొంటే జీవిత విలువల నెన్నింటినో విస్మరిస్తాం. పెళ్ళి నా జీవితంలో భాగం కూడా కాలేదు. అందువల్ల నేనేదో నష్టపోయానన్న భావనా నాకు కలుగలేదు. కానీ నా చుట్టు పక్కనున్న సమాజ సభ్యులు పెళ్ళి చేసుకోనందుకు నేను విచారపడేలా చేసేరు. అపస్వరాలు పాడేరు.

అవును సువర్ణా, యాభై ఏళ్ళు దాటేక పెళ్ళి చేసుకోనందుకు నేను విచారించటం ఆరంభించాను. ఎందుకంటే-

పెళ్ళి చేసుకొని వున్నట్లయితే బంధువర్గం నా ఆస్తి కోసం నక్కల్లా, డేగల్లా పొంచి వుండేవారు కాదు గదా? దత్తత అంటూ నా ప్రాణం తీసేవారు కదా?

ఆఫీసులో మాత్రం? నాకు రెండు రకాల హోదాలు లభించేవిగదా? గృహిణిగా ప్రత్యేక సదుపాయాలు లభ్యమయ్యేవి. బాధ్యతలు తప్పించుకోటానికి రకరకాల సాకులు చిక్కేవి.

అందుకే వొకానొక సందర్భంలో పెళ్ళి చేసుకోబోతున్నానని ప్రకటించాను. కానీ సువర్ణా,

మనిషిని మనిషి ప్రేమించటం, పెళ్ళి చేసుకోబోతున్నాని ప్రకటించటం, పెళ్ళి చేసుకోటం సహజమేకాని అందులో ఔన్నత్యం ఏముంది?

అదే మనిషి, వో ధర్మాన్ని, సిద్ధాంతాన్ని, క్రమబద్ధమైన జీవితాన్ని ప్రేమించటం, పెళ్ళి చేసుకొన్నట్లు దానికి అంటుకుపోవటం పవిత్ర బంధంగా దాన్ని భావించటం ...తప్పా?

నేను నా విధి నిర్వహణను ప్రేమించాను. పెళ్ళి చేసుకొన్నాను. ఉద్యోగం, సేవ... నేను కట్టిన పవిత్ర మంగళ సూత్రంలో దారాలు.

నా సంసారం నిలవటానికి నీ సహాయం అవసరం. దయచేసి నన్నర్థం చేసుకొని నాతో సహకరించవూ?"

బాలామణి హార్ట్‌స్ట్రోక్‌కు ముందు రాసిన వుత్తరం అది.

సువర్ణ కన్నుల వెంట రెండు అశ్రుబిందువులు రాలేయి. ఆనంద, దుఃఖాల సమ్మిశ్రమం?

"తప్పక సహకరిస్తాను మేడమ్. నా కళ్ళు తెరిపించారు మీరు. అందుకే మీ అడుగుజాడల్లో నేను యీ క్షణంలోనే రెండో వివాహం చేసుకొంటున్నాను"

మనసులో మెదిలిన ఆ భావనే సువర్ణకు వెయ్యేనుగుల బలాన్నిచ్చింది.

ఆంధ్రభూమి సచిత్ర వారపత్రిక 20-10-1983